

**TAZMİNAT KOMİSYONUNUN GÖREVLERİ İLE ÇALIŞMA
USUL VE ESASLARI HAKKINDA KANUN¹**

Kanun Numarası : 6384
Kabul Tarihi : 9/1/2013
Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 19/1/2013 Sayı : 28533
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 53

Amaç

MADDE 1 – (Değişik:2/3/2024-7499/23 md.)

(1) Bu Kanunun amacı, Tazminat Komisyonunun görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam²

MADDE 2 – (1) Bu Kanun;

a) Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı,

b) Mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği, iddiasıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvuruları kapsar.

(2) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokoller kapsamında korunan haklara ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yerleşik içtihatları doğrultusunda Ülkemiz aleyhine verilen ihlal kararlarının yoğunluğu dikkate alınmak suretiyle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvurulara ilişkin (...) diğer ihlal alanları bakımından da Cumhurbaşkanı kararıyla bu Kanun hükümleri uygulanabilir.³⁴

(3) (Ek:2/3/2024-7499/24 md.)⁴ Bu Kanun;

a) Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla manevi tazminat,

b) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca koruma tedbirleri nedeniyle oluşan maddi ve manevi her türlü zararın tazmini,

¹ 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanunun 23 üncü maddesiyle bu Kanunun Adı “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun” iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

² Bu maddenin uygulanması ile ilgili olarak 9/3/2016 tarihli ve 29648 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 25/1/2016 tarihli ve 2016/8509 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Karara bakınız.

³ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 199 uncu maddesiyle bu fıkra yer alan “Adalet Bakanlığınca teklif edilecek” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

⁴ 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle ikinci fıkraya “suretiyle,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvurulara ilişkin” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkradan sonra gelmek üzere fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

istemiyle Komisyona yapılan müracaatları da kapsar.

(4) İdari nitelikteki soruşturmalardan kaynaklanan başvurular hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
- b) Başvuran: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanları,
- c) Başvuru: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış olan başvuruyu,
- ç) Komisyon: Tazminat talebi hakkında karar vermek amacıyla kurulan Tazminat Komisyonunu,⁵
- d) Müracaat: Komisyona iletilen talebi,
- e) Müracaat eden: Komisyondan tazminat talebinde bulunanları, ifade eder.

Komisyon ve çalışma esasları

MADDE 4 – (1) (Değişik:28/3/2023-7445/39 md.) Bu Kanun kapsamında yapılacak müracaatlar hakkında karar vermek üzere Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından atanacak dokuz kişiden oluşan bir Komisyon kurulur. Komisyon Başkanı bu üyeler arasından Adalet Bakanı tarafından belirlenir. Komisyon, iş durumuna göre üç üyeden oluşan heyetler halinde de çalışabilir. Heyetlerin başkanları Adalet Bakanı tarafından; heyetlerin oluşumu ve yokluklarında birbirlerinin yerine bakacak üyeler ile iş bölümü Başkan tarafından belirlenir. Başkan, Komisyonun ve heyetlerin verimli ve uyumlu şekilde çalışmasından sorumludur.

(2) 9 uncu madde hükmü saklı kalmak üzere Komisyon üyelerine, müracaatlar sonuçlandırılıncaya kadar başka bir görev verilmez.

(3) **(Değişik:28/3/2023-7445/39 md.)** Komisyon asgari yedi üyeye, heyetler üye tam sayısı ile toplanır; kararlar üye tam sayılarının salt çoğunluğuyla verilir.

(4) Komisyonun sekretarya hizmetleri Bakanlık tarafından yürütülür.

(5) Kamu kurum ve kuruluşları ile yargı mercileri, Komisyonun görevi kapsamında ihtiyaç duyduğu her türlü bilgi ve belgeyi gecikmeksizin Komisyona göndermek zorundadır.

(6) **(Ek:2/3/2024-7499/26 md.)** Müracaatın ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve verilecek tazminat miktarının saptanmasında Komisyon, gerekli gördüğü araştırmaları yapmaya veya üyelerden birine yaptırmaya ya da Cumhuriyet başsavcılıklarından bilirkişi incelemesi yapılmasını talep etmeye yetkilidir.

(7) **(Ek:2/3/2024-7499/26 md.)** Komisyonun giderleri, Bakanlık bütçesinden karşılanır.

⁵ 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanununun 25 inci maddesiyle bu bentte yer alan “Komisyonu,” ibaresi “Tazminat Komisyonunu,” şeklinde değiştirilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona yapacağı müracaatın şekli ve süresi⁶

MADDE 5 – (1) Komisyona müracaat, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru tarihini ve numarasını gösteren resmi kayıt kabul mektubu, başvuru formu ve diğer ilgili bilgi ve belgelerle birlikte, müracaat edenin kimlik bilgilerini içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır.

(2) Başvuran, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Komisyona müracaat edebilir. Bu süre içinde müracaatta bulunmayanlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin münhasıran iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması gerekçesine dayanan kabul edilemezlik kararının kendilerine tebliğinden itibaren bir ay içinde de Komisyona müracaat edebilirler.

(3) Cumhurbaşkanı kararıyla;⁷

a) 2 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca Kanunun kapsamının genişletilmesi,

b) 9 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca sürenin uzatılması,

durumunda müracaat hakkı kazananlar, bu haklarını Cumhurbaşkanı kararının Resmî Gazete’de yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde kullanabilirler.⁷

(4) Müracaatın Cumhuriyet başsavcılıkları aracılığıyla da yapılması mümkündür. Cumhuriyet başsavcılığı, müracaat evrakını derhal Komisyona gönderir. Bu durumda Cumhuriyet başsavcılığına yapılan müracaat tarihi esas alınır.

(5) **(Ek:2/3/2024-7499/27 md.)⁶** Müracaat, elektronik ortamda da yapılabilir. Müracaatların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.

(6) Müracaatlara ilişkin düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.

Yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla yapılacak müracaatın şekli ve süresi

MADDE 5/A- (Ek:2/3/2024-7499/28 md.)

(1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca Komisyona müracaat; soruşturma, kovuşturma veya yargılama sürecinde ya da en geç bunların kesin bir kararla sonuçlandırılmasının öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde yapılır. Haklı bir mazeret nedeniyle süresi içinde müracaat edemeyenler, mazeretin kalktığı tarihten itibaren on beş gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte müracaat edebilirler.

(2) Müracaatta bulunan kişinin dilekçesinde, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemi, zararın nitelik ve niceliğini belirtmesi ve bunların belgelerini dilekçesine eklemesi gereklidir.

⁶ 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle bu madde başlığı “Müracaatın şekli ve süresi” iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiş, maddeye dördüncü fıkradan sonra gelmek üzere fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

⁷ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 199 uncu maddesiyle bu fıkroda yer alan “Bakanlar Kurulu” ibareleri “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) Komisyon, dilekçedeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye bildirir. Dilekçedeki eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaat, Komisyonca reddolunur.

(4) Bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları uygulanır.

Koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemine ilişkin usul ve esaslar

MADDE 5/B- (Ek:2/3/2024-7499/29 md.)

(1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi uyarınca Komisyona müracaat, karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde yapılır.

(2) Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemesinin görevi kapsamında olmasına rağmen Komisyona yapılan istemler, ağır ceza mahkemesine gönderilir. Komisyonun görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise Komisyon görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle ağır ceza mahkemesine gönderir. Bu hallerde Komisyona yapılan istem tarihi esas alınır. Komisyon ile ağır ceza mahkemesi arasında görev konusunda anlaşmazlık çıkması halinde Komisyonun görevine giren işlerin tespiti amacıyla ağır ceza mahkemesi veya Komisyon, kesin olarak karar verilmek üzere Ankara Bölge Adliye Mahkemesine başvurur.

(3) Komisyon, tazminat istemlerine ve tazminatın geri alınmasına ilişkin yapacağı değerlendirmede Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci, 143 üncü ve 144 üncü maddelerini uygular. Komisyon tarafından verilen tazminatlarla ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 143 üncü maddesi uyarınca Cumhuriyet savcısının tazminatın geri alınmasına ilişkin yazılı istemleri Komisyona yapılır.

(4) Bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları ile 5/A maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanır.

Müracaatın reddi

MADDE 6 – (1) Komisyon;

- a) Müracaat konusu başvurunun, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince öngörülen iç hukuk yollarının tüketilmesi koşulu dışındaki diğer kabul edilebilirlik şartlarını taşımadığını,
 - b) Komisyona süresinde müracaat edilmediğini,
 - c) Müracaat edenin hukuki menfaati olmadığını,
 - ç) Müracaatın 2 nci madde kapsamına girmediğini,
- tespit ederse müracaatı reddeder.

Müracaat hakkında karar ve karara itiraz⁸

⁸ 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanununun 30 uncu maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “müracaat” ibaresi “2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasına “Komisyon,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Anayasa

MADDE 7 – (1) Komisyon, 2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar hakkında dokuz ay içinde karar vermek zorundadır.

(2) Komisyon, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin emsal kararlarını da gözetmek suretiyle müracaat konusunda gerekçeli olarak karar verir.

(3) (**Ek:2/3/2024-7499/30 md.**) Komisyon, usul ekonomisini gözeterek benzer nitelikteki müracaatları birleştirerek karar verebilir.

(4) Komisyon kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde Komisyon aracılığıyla Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz dilekçesi müracaata ilişkin diğer tüm belgelerle birlikte derhal itiraz merciine gönderilir. Bu itiraz öncelikli işlerden sayılarak üç ay içinde karara bağlanır. Mahkeme tarafından Komisyon kararı yerinde görülmezse işin esası hakkında karar verilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

(5) Ödenmesine karar verilen tazminat, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde Bakanlık tarafından ödenir. Ödemeye ilişkin düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.

Kararın ilgili adli veya idari mercie bildirim

MADDE 8 – (1) Komisyona yapılan müracaat sonucunda Komisyonun kesinleşen kararlarının bir örneği müracaata konu işlemin yapıldığı adli veya idari mercie gönderilir.

(2) Müracaata konu işlem henüz sonuçlandırılmamışsa ilgili adli veya idari merci tarafından bu işlem ivedilikle sonuçlandırılır.

Süre

MADDE 9 – (1) Bu Kanun, 2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar bakımından 23/9/2012 tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde kaydedilmiş başvurular hakkında uygulanır.⁹

(2) Birinci fıkradaki süre Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.¹⁰

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Komisyon üyeleri, bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde atanır.

Anayasa Mahkemesinde bulunan bazı bireysel başvurular hakkında Komisyona müracaat

GEÇİCİ MADDE 2- (Ek:25/7/2018-7145/20 md.)

(1) Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında olup, münhasıran 9/3/2023 tarihi itibarıyla Anayasa Mahkemesinde derdest olan bireysel başvurular,

Mahkemesi ve” ibaresi eklenmiş ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

⁹ 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle bu fıkraya “Bu Kanun,” ibaresinden sonra gelmek üzere “2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar bakımından” ibaresi eklenmiştir.

¹⁰ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 199 uncu maddesiyle bu fıkroda yer alan “Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca” ibaresi “Cumhurbaşkanınca” şeklinde değiştirilmiştir.

başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilen kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine Komisyon tarafından incelenir.¹¹

(2) Komisyona müracaat, müracaat edenin kimlik bilgileri ile Anayasa Mahkemesine başvuru tarihi ve numarasını içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır. Dilekçeye, Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuruya ilişkin form, kabul edilemezlik kararı ve bu kararın tebliğine dair belge ile ihlal iddiasına ilişkin diğer bilgi ve belgeler eklenir.

(3) Müracaat evrakındaki eksikliğin giderilmesi için müracaat edene otuz günü geçmemek üzere süre verilir. Bu süre içinde, geçerli bir mazeret olmaksızın eksikliğin tamamlanmaması hâlinde müracaat reddedilir.

(4) Bu madde uyarınca Komisyona gelen müracaatlar bakımından 7 nci maddenin birinci fıkrasındaki dokuz aylık süre, on altı ay olarak uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 3- (Ek:2/3/2024-7499/32 md.)

(1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında olup;

a) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Anayasa Mahkemesinde inceleme süreci devam eden bireysel başvuruları, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilen kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren,

b) Anayasa Mahkemesinin incelemenin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle düşme kararı verdiği bireysel başvuruları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten veya düşme kararının tebliğinden itibaren,

c) Anayasa Mahkemesinin incelemenin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle verdiği düşme kararı üzerine veya 10/10/2023 tarihinden itibaren doğrudan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuruları, bu Mahkemenin münhasıran iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması gerekçesine dayanan kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren,

üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine Komisyon inceler.

(2) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamında Komisyona müracaat, müracaatta bulunan kişinin kimlik bilgileri ve adresi ile Anayasa Mahkemesine başvuru tarihi ve numarasını içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır. Dilekçeye, Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuruya ilişkin form, kabul edilemezlik veya düşme kararı ve bu kararın tebliğine dair belge ile ihlal iddiasına ilişkin diğer bilgi ve belgeler eklenir. Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında Komisyona müracaat, 5 inci maddede belirlenen usule göre yapılır.

(3) Komisyon, dilekçedeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye bildirir. Dilekçedeki eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaat, Komisyonca reddolunur.

(4) Komisyona, Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki istemler bakımından 1/6/2024 tarihinden sonra müracaat edilebilir.

¹¹ 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanunun 40 uncu maddesiyle bu fıkrafta yer alan "bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih" ibaresi "9/3/2023 tarihi" şeklinde değiştirilmiştir.

(5) Komisyonun iş yoğunluğu dikkate alınarak Adalet Bakanı tarafından, Komisyon bünyesinde ilave heyetler oluşturulması amacıyla üye ataması yapılabilir. Bu üyeler Komisyon üye tam sayısına dâhil değildir. Bu fıkra hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle uygulanır. Adalet Bakanı bu süreyi iki yıl daha uzatabilir.

Yürürlük

MADDE 10 – (1) Bu Kanunun;

- a) 5 inci maddesi yayımı tarihinden itibaren bir ay sonra,
 - b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

6384 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR TABLO

Değiştiren Kanunun/ KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	6384 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
KHK/700	2, 5, 9	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7145	Geçici Madde 2	31/7/2018
7445	4, Geçici Madde 2	5/4/2023
7499	Kanunun Adı, 1, 2, 3, 4, 5, 5/A, 5/B, 7, 9, Geçici Madde 3	12/3/2024